

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

28 февруари 2018 година *

„Преюдициално запитване — Данъчни въпроси — Данък върху добавената стойност (ДДС) — Директива 2006/112/ЕО — Приспадане на данъка, платен за получена доставка — Член 183 — Възстановяване на надвзетия ДДС — Възстановяване след срока — Размер на лихвите за забава, които се дължат съгласно националното право — Намаляване на размера на тези лихви поради независещи от данъчнозадълженото лице причини — Допустимост — Данъчен неутралитет — Правна сигурност“

По дело C-387/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Върховен административен съд, Литва) с акт от 5 юли 2016 г., постъпил в Съда на 12 юли 2016 г., в рамките на производство по дело

Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

срещу

Nidera BV,

в присъствието на:

Vilniaus apskrities valstybinė mokesčių inspekcija,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: Т. von Danwitz, председател на състава, С. Vajda (докладчик), Е. Juhász, К. Jürimäe и С. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: М. Szpunar,

секретар: R. Schiano, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 8 юни 2017 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Nidera BV, от I. Misiūnas, V. Vičius и I. Pašvenskaitė, в качеството на представители,
- за литовското правителство, от D. Kriauciūnas, R. Butvydytė и R. Krasuckaitė, в качеството на представители,

* Език на производството: литовски.

- за чешкото правителство, от М. Smolek и J. Vláciř, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от L. Lozano Palacios и J. Jokubauskaitė, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 5 октомври 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 183 от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (ОВ L 347, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 3, стр. 7 и поправки в ОВ L 74, 2011 г., стр. 3 и ОВ L 249, 2012 г., стр. 15, наричана по-нататък „Директивата за ДДС“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (Национална данъчна дирекция към Министерството на финансите на Република Литва, наричана по-нататък „Националната данъчна дирекция“) и Nidera BV относно размера на лихвите за забава, дължими на това дружество поради възстановяването след срока на надвзетия данък върху добавената стойност (ДДС).

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 183, първа алинея от Директивата за ДДС гласи:

„Когато за даден данъчен период сумата на приспаданията надвиши сумата на дължимия ДДС, държавите членки могат или да възстановят надвзетия данък или да прехвърлят разликата към следващия период в съответствие с условията, които те определят“.

Литовското право

- 4 Член 91, параграф 10 от Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymas (Закон на Република Литва за данъка върху добавената стойност), в редакцията му съгласно Закон № IX-751 от 5 март 2002 г.), предвижда, че надвзетият ДДС се възстановява по реда и в сроковете, установени с Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas (Закон на Република Литва за данъчната администрация).
- 5 Член 8, параграф 3 от Закона на Република Литва за данъчната администрация, изменен със Закон № X-1249 от 3 юли 2007 г. (наричан по-нататък „Законът за данъчната администрация“), предвижда:

„При администрирането на данъчното облагане данъчната администрация се ръководи от критериите за разумност и справедливост“.

6 Съгласно член 87, параграфи 5—7 и параграф 9 от Закона за данъчната администрация:

„5. Надвзетите суми за данъци от данъчнозадълженото лице, които остават след прихващане на просрочени данъчни задължения, се възстановяват по искане на данъчнозадълженото лице. [...]

6. Данъчната администрация има право да провери по реда и в сроковете, установени със настоящия закон, дали искането на данъчнозадълженото лице за възстановяване на надвзет данък е основателно. [...]

7. [...] Данъчната администрация възстановява надвзетия данък на данъчнозадълженото лице, както следва:

1) надвзетият данък се възстановява в срок от 30 дни от датата на получаване на писмено искане за възстановяване на надвзетия данък. В случаите, когато данъчната администрация изисква от данъчнозадълженото лице да представи допълнителни документи, посоченият 30-дневен срок започва да тече от първия ден след датата на получаване на изисканите документи. [...] Сроковете по настоящата точка не се прилагат в случаите, предвидени в точка 2 от настоящия параграф;

2) в случаите, когато се извършва данъчна ревизия във връзка с възстановяването на надвзет данък или когато въпроси, свързани с възстановяването на надвзет данък, съставляват неразделна част от извършваната от данъчната администрация данъчна ревизия по отношение на данъчнозадълженото лице, надвзетият данък се възстановява не по-късно от 20 дни след уведомяването на данъчнозадълженото лице за решението на данъчната администрация, с което се изчисляват отново данъкът и (или) свързаните суми и данъчнозадълженото лице получава указание да ги плати (или след удостоверение, че не са констатирани нарушения).

[...]

9. Ако данъчната администрация не възстанови надвзетия данък в срока, посочен в параграф 7 от настоящия член, върху него се начислява лихва в полза на данъчнозадълженото лице до възстановяването на надвзетия данък. Размерът на тази лихва е равен на размера на лихвата за забава за забавено плащане на данъчни задължения“.

7 Член 99 от Закона за данъчната администрация гласи:

„Размерът на лихвите за забава и начинът за изчисляването им се определят от министъра на финансите въз основа на среднопретеглените стойности на годишния лихвен процент по държавни облигации, емитирани през последните три месеца от литовската държава чрез възлагане. Размерът на лихвите за забава се определя чрез прибавянето на 10 процентни пункта към посочената средна процентна стойност“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

8 Между февруари и май 2008 г. Nidera — установено в Нидерландия дружество, закупува жито в Литва от доставчици на земеделски продукти. Според фактурите на тези доставчици общият размер на платения ДДС възлиза на 11 743 259 LTL (литовски литаса) (около 3,4 милиона евро). През същия период Nidera изнася това жито в трети държави, като прилага нулева ставка по ДДС, предвидена в литовската национална правна уредба.

- 9 На 12 август 2008 г. Nidera се регистрира като задължено по ДДС лице в Литва. В декларацията си за ДДС за периода от 12 до 31 август 2008 г. то декларира посочения по-горе размер на платения ДДС и иска възстановяването му.
- 10 С решение от 19 март 2009 г. за одобрение на доклада от данъчната ревизия Vilniaus apskrities valstybinė mokesčių inspekcija (Окръжна данъчна дирекция Вилнюс, Литва) отказва възстановяването, с мотива че към момента на извършване на въпросните доставки на жито Nidera не е било регистрирано като задължено по ДДС лице, поради което съгласно литовското право не е имало право да приспадне платения ДДС.
- 11 След решение от 21 октомври 2010 г., Nidera Handelscompagnie (C-385/09, EU:C:2010:627) обаче с решение от 24 ноември 2010 г. Mokestinų ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos vyriausybės (Комисия по данъчни спорове към правителството на Република Литва) признава, че Nidera е имало право да приспадне ДДС, платен по получени доставки, и нарежда на данъчната администрация да му възстанови въпросната сума. На 22 декември 2010 г. Националната данъчна дирекция възстановява на Nidera надвзетия ДДС, чиято стойност възлиза на 11 743 259 LTL (около 3,4 милиона евро).
- 12 Впоследствие Nidera иска да бъдат изплатени лихвите, които му се дължат поради първоначалния отказ да му бъде възстановен надвзетият ДДС. На 11 август 2011 г. Окръжна данъчна дирекция Вилнюс му изплаща сумата от 214 902,27 LTL (около 60 000 EUR) като лихви върху надвзетия ДДС за периода от датата на постановяване на решението на Съда до датата на възстановяване на надвзетия ДДС. Въпросната дирекция обаче отказва да изплати лихви за забава за периода до постановяване на решението на Съда. С решение от 2 октомври 2013 г. Националната данъчна дирекция отхвърля административната жалба на Nidera срещу това решение.
- 13 Nidera сезира Vilniaus apygardos administracinis teismas (Окръжен административен съд Вилнюс, Литва) с жалба за отмяна на решението на Националната данъчна дирекция, както и за изменение на решението на Окръжна данъчна дирекция Вилнюс, като иска издаването на разпореждане да му се изплатят лихви в размер на 3 864 706,66 LTL (около 1,1 милиона евро). То изтъква, че лихвите е трябвало да се изчислят от датата на започване на данъчната ревизия, а именно 21 ноември 2008 г., до датата на възстановяване на надвзетия ДДС. Посочената юрисдикция уважава частично жалбата на Nidera и разпорежда на Окръжна данъчна дирекция Вилнюс да му изплати лихви за периода от 17 февруари 2009 г. до датата на възстановяване на надвзетия ДДС. Националната данъчна дирекция подава въззивна жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция.
- 14 Запитващата юрисдикция посочва, че от решение от 12 май 2011 г., Енел Марица Изток 3 (C-107/10, EU:C:2011:298) следва, че член 183 от Директивата за ДДС, тълкуван в оглед на принципа на данъчен неутралитет, не допуска национална правна уредба, съгласно която общият срок за възстановяване на надвзетия ДДС, след изтичането на който се дължи лихва за забава върху сумата, която трябва да се възстанови, се продължава при започване на данъчна ревизия. Според запитващата юрисдикция следователно може да се приеме, че дължимите на Nidera лихви не трябва се изчисляват от изтичането на срока, предвиден в член 87, параграф 7, точка 2 от Закона за данъчната администрация, а от изтичането на срока, предвиден в член 87, параграф 7, точка 1 от този закон, а именно 30 дни след датата на получаване на искането за възстановяване на надвзетия ДДС.
- 15 Запитващата юрисдикция обаче иска да знае дали националните органи, включително съдебни, са компетентни да намалят дължимите лихви, позовавайки се на особените обстоятелства по делото в главното производство. По-специално тази юрисдикция иска да установи дали има право да прецени обосноваването и точността на размера на дължимите лихви, като вземе предвид по-специално връзката между дължимите лихви и размера на невъзстановения надвзет

данък, периода, през който надвзетият данък не е бил възстановен, и причините за това — в случая забраната по националното право за приспадане на ДДС, платен по получени доставки, от лица, които не са били регистрирани по ДДС — както и действително претърпените от данъчнозадълженото лице загуби.

- 16 Според запитващата юрисдикция решение от 24 октомври 2013 г., *Rafinăria Steaua Română* (C-431/12, EU:C:2013:686, т. 25), може би показва, че размерът на дължимата лихва не може да се намали, като се вземат предвид обстоятелства, които нямат връзка с действията на самото данъчнозадължено лице. Тъй като обаче предназначението на тази лихва е да компенсира загубите, понесени от данъчнозадълженото лице поради невъзможността да разполага със съответните парични средства, запитващата юрисдикция счита, че един продължителен период на такава невъзможност може да доведе до размер на лихвата, който е несъразмерен на действително претърпените загуби, и че критериите за разумност и справедливост, от които се ръководят както данъчната администрация (член 8, параграф 3 от Закона за данъчната администрация), така и националният съд, могат да доведат до намаляване на размера на лихвите.
- 17 Все пак предвид целите на възстановяването на ДДС, и по-специално целта да не се създава никакъв финансов риск за данъчнозадълженото лице, запитващата юрисдикция посочва, че могат да настъпят неблагоприятни финансови последици, дължащи се на невъзможността да се разполага с паричните средства, и след възстановяването на последните. Следователно обвързването на размера на дължимата лихва с действително понесените от данъчнозадълженото лице загуби с цел намаляване на размера на тази лихва не премахва всички финансови рискове и поставя данъчнозадълженото лице в неблагоприятно положение, тъй като то ще трябва да докаже претърпените загуби.
- 18 При тези условия *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas* (Върховен административен съд, Литва) решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли член 183 от Директивата [за ДДС] във връзка с принципа на данъчен неутралитет да се тълкува в смисъл, че не допуска намаляване на лихвата, която обикновено се дължи съгласно националното право за надвзет ДДС (разлика), който не е бил възстановен (прихванат) в срок, като за това намаляване се вземат предвид обстоятелства, които не произтичат от действията на самото данъчнозадължено лице, като връзката между лихвата и размера на невъзстановения в срок надвзет данък, периода, през който надвзетият данък не е бил възстановен, и причините за това, както и действително претърпените от данъчнозадълженото лице загуби?“.

По преюдициалния въпрос

- 19 Най-напред трябва да се посочи, че от мотивите на преюдициалното запитване е видно, че след постановяване на решението от 12 май 2011 г., *Енел Марица Изток 3* (C-107/10, EU:C:2011:298) запитващата юрисдикция решава, че за целите на спора, с който е сезирана, дължимите на *Nidera* лихви за забава върху размера на възстановения надвзет ДДС трябва да се изчислят, считано от изтичането на предвидения в член 87, параграф 7, точка 1 от Закона за данъчната администрация срок, което *Nidera* и литовското правителство потвърждават по време на съдебното заседание. Следователно въпросът на тази юрисдикция към Съда не е за датата, от която се дължат лихвите за забава, а само за това дали е възможно да се намали размерът на тези лихви.
- 20 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да установи дали член 183 от Директивата за ДДС във връзка с принципа на данъчен неутралитет трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска намаляване на размера на лихвите, които обикновено се дължат съгласно националното право за надвзет ДДС, който не е бил възстановен в срок поради обстоятелства,

които нямат връзка с действията на данъчнозадълженото лице, като значителния размер на тези лихви в сравнение с размера на надвзетия ДДС, продължителността на периода, през който надвзетият данък не е бил възстановен, и причините за това, както и действително претърпените от данъчнозадълженото лице загуби.

- 21 Трябва да се припомни, че макар член 183 от Директивата за ДДС да не предвижда нито задължение за плащане на лихва върху надвзетия ДДС за възстановяване, нито датата, от която се дължи такава лихва, това обстоятелство само по себе си не води до извода, че посоченият член трябва да се тълкува в смисъл, че редът и условията, определени от държавите членки за възстановяване на надвзетия ДДС, изобщо не подлежат на контрол от гледна точка на правото на Съюза (решения от 12 май 2011 г., Енел Марица Изток 3, C-107/10, EU:C:2011:298, т. 27 и 28 и от 6 юли 2017 г., Glencore Agriculture Hungary, C-254/16, EU:C:2017:522, т. 18).
- 22 Действително, от една страна, макар прилагането на правото на възстановяване на надвзетия ДДС, предвидено в член 183 от посочената директива, по принцип да попада в процесуалната автономия на държавите членки, това не променя обстоятелството, че тази автономия се ограничава от принципите на равностойност и ефективност (вж. в този смисъл решения от 12 май 2011 г., Енел Марица Изток 3, C-107/10, EU:C:2011:298, т. 29, от 19 юли 2012 г., Littlewoods Retail и др., C-591/10, EU:C:2012:478, т. 27 и от 24 октомври 2013 г. Rafinăria Steaua Română, C-431/12, EU:C:2013:686, т. 20).
- 23 От друга страна, от практиката на Съда следва, че някои специфични правила, които държавите членки трябва да спазват при прилагане на правото на възстановяване на надвзетия ДДС, произтичат от член 183 от Директивата за ДДС, тълкуван с оглед на общия контекст и общите принципи в областта на ДДС (решения от 24 октомври 2013 г., Rafinăria Steaua Română, C-431/12, EU:C:2013:686, т. 21 и от 6 юли 2017 г., Glencore Agriculture Hungary, C-254/16, EU:C:2017:522, т. 19).
- 24 Така, макар държавите членки да разполагат с известна свобода при установяването на реда и условията за възстановяване на надвзетия ДДС, този ред и тези условия не могат да накърняват принципа на данъчен неутралитет, като възлагат на данъчнозадълженото лице да понесе изцяло или отчасти тежестта на този данък. По-специално такъв ред и такива условия трябва да позволяват на данъчнозадълженото лице при адекватни условия изцяло да възстанови вземането, което произтича от надвзетия ДДС, което означава, че възстановяването трябва да се направи в разумен срок и че във всички случаи възприетият метод на възстановяване не трябва да създава никакъв финансов риск за данъчнозадълженото лице (решения от 12 май 2011 г., Енел Марица Изток 3, C-107/10, EU:C:2011:298, т. 33 и от 6 юли 2017 г., Glencore Agriculture Hungary, C-254/16, EU:C:2017:522, т. 20).
- 25 В това отношение, когато възстановяването на данъчнозадълженото лице на надвзетия ДДС се извършва, след като разумният срок за това е изтекъл, принципът на неутралитет на данъчната система на ДДС изисква така генерираните от данъчнозадълженото лице финансови загуби — поради невъзможността да разполага със съответните парични средства — да бъдат компенсирани чрез изплащането на лихви за забава. При липсата на правна уредба на Съюза в областта на ДДС, условията, при които тези лихви за забава трябва да бъдат изплатени, и по-конкретно ставката и начинът им на изчисляване, следва да се предвидят във вътрешния правен ред на всяка държава членка, като се спазва обаче принципът на данъчен неутралитет (вж. в този смисъл решения от 12 май 2011 г., Енел Марица Изток 3, C-107/10, EU:C:2011:298, т. 33, 53 и 54, от 19 юли 2012 г., Littlewoods Retail и др., C-591/10, EU:C:2012:478, т. 27 и от 24 октомври 2013 г., Rafinăria Steaua Română, C-431/12, EU:C:2013:686, т. 22 и 23).
- 26 Що се отнася до спора по главното производство, запитващата юрисдикция посочва, че съгласно член 87, параграф 9 от Закона за данъчната администрация размерът на дължимите лихви в случай на възстановяване на данъчнозадълженото лице на надвзетия ДДС след срока е

идентичен с размера на лихвите за забава, който се прилага спрямо данъчнозадължените лица в случай на забавено плащане на данъчни задължения. Съгласно член 99 от този закон размерът на лихвите се определя чрез прибавянето на десет процентни пункта към среднопретеглените стойности на годишния лихвен процент по държавни облигации, емитирани през последните три месеца от Република Литва.

- 27 Запитващата юрисдикция счита, че когато в резултат на особено забавеното възстановяване на надвзетия ДДС се стига до продължителен период на невъзможност да се разполага с парични средства, това изчисление може да доведе до размер на компенсаторните лихви, който е несъразмерен на действително претърпените загуби от данъчнозадълженото лице. Тя посочва, че при тези обстоятелства критериите за разумност и справедливост позволяват както на данъчната администрация, въз основа на член 8, параграф 3 от Закона за данъчната администрация, така и на националния съд да намалят размера на тези лихви по посочените в преюдициалния въпрос причини, които не зависят от поведението на данъчнозадълженото лице. При все това от отговора на литовското правителство на въпрос, поставен от Съда в хода на съдебното заседание, е видно, че досега националните съдилища никога не са постановявали такова намаление.
- 28 На първо място, що се отнася до намаляване поради значителния им размер на лихвите, които обичайно се дължат съгласно националното право за надвзетия ДДС, както посочва генералният адвокат в точка 35 от заключението си, този размер на лихвите е само обезщетение за липсата на възможност за получаване на доходи, дължаща се на забавата при възстановяване на главницата. От това следва, че намаляване на посочения размер на лихвата, което е мотивирано единствено от значителния ѝ размер в сравнение с размера на подлежащата на възстановяване главницата, би породило риск за данъчнозадълженото лице плащането на лихви за забава да не обхване целия период, през който принципът на данъчен неутралитет изисква — в съответствие със съдебната практика, цитирана в точки 24 и 25 от настоящото решение — да се компенсира невъзможността съответното лице да разполага с парични средства чрез изплащането на лихви за забава.
- 29 На второ място, що се отнася до продължителността на периода, през който не е било извършено възстановяване, от предходната точка следва, че сама по себе си тази продължителност не може да обоснове намаляване на лихвите за забава, тъй като последните са предназначени именно да компенсират финансовите загуби, претърпени от данъчнозадълженото лице през този период. Освен това възможността да се намали размерът на дължимите лихви поради продължителността на периода, през който не е било извършено възстановяване, би могло да насърчи данъчните органи да не възстановяват надвзетия ДДС във възможно най-кратък срок, което също може да породи финансов риск за данъчнозадълженото лице в разрез с принципа на данъчен неутралитет.
- 30 Освен това трябва да се подчертае, че отказът на данъчната администрация да възстанови надвзетият ДДС, поискан от Nidera преди постановяването на решение от 21 октомври 2010 г., Nidera Handelscompagnie (C-385/09, EU:C:2010:627), също не може да обоснове намаляване на размера на лихвите за забава. Всъщност трябва да се припомни, че тълкуването, което Съдът дава на норма на правото на Съюза при упражняване на компетентността си по член 267 ДФЕС, уточнява и изяснява значението и обхвата на тази норма, както тя трябва или е трябвало да се разбира и прилага от датата на нейното влизане в сила (решения от 27 март 1980 г., Denavit italiana, 61/79, EU:C:1980:100, т. 16 и от 14 април 2015 г., Manea, C-76/14, EU:C:2015:216, т. 53 и цитираната съдебна практика).
- 31 Освен това, от гледна точка на данъчнозадълженото лице, е без значение разликата между забавено възстановяване поради административна обработка на искането, която е завършила след изтичането на срока, и забавено възстановяване заради административни актове, които

- неправомерно изключват възстановяването и които впоследствие са отменени с решение на Съда (вж. по аналогия решение от 24 октомври 2013 г., *Rafinăria Steaua Română*, C-431/12, EU:C:2013:686, т. 25).
- 32 На трето място, що се отнася до възможността национален съд да намали размера на обичайно дължимите съгласно националното право лихви, за да отчете действително претърпените от данъчнозадълженото лице загуби, по-специално поради лишаването му за периода на невъзстановяване от подлежащия на възстановяване надвзет ДДС, тази възможност предполага, че данъчнозадълженото лице трябва да докаже финансовите загуби, които е претърпяло в действителност поради това лишаване от средства.
- 33 Въпреки това литовското правителство поддържа, от една страна, че размерът на лихвата, предвиден в член 99 от Закона за данъчната администрация, не само има за цел да компенсира загубите, претърпени от данъчнозадълженото лице, но по силата на увеличението с десет процентни пункта на годишния лихвен процент по държавни облигации има наказателен елемент и действа като санкция. То подчертава, че съгласно член 87, параграф 9 от този закон размерът на лихвата, която трябва да се изплати на данъчнозадълженото лице в случай на невъзстановяване на надвзетия ДДС в предвидените срокове, е равен на размера на лихвата за забава, приложима спрямо данъчнозадължените лица в случай на забавено плащане на дължими данъчни задължения.
- 34 От друга страна, определеният в посочения член 99 размер бил приложим само за периода от датата на постановяване на решението на данъчната администрация или, евентуално, на решението на съда, с което се установява основателността на искането за възстановяване, до датата на пълното възстановяване на данъчнозадълженото лице на надвзетия ДДС. Литовското правителство стига до извода, че прилагането на този размер за периода, предхождащ това решение, би довело до свръхкомпенсиране на загубите, претърпени от данъчнозадължено лице поради невъзможността да разполага с подлежащите на възстановяване средствата, като по този начин то ще се ползва от необосновано предимство.
- 35 В това отношение следва да се отбележи, че доводите на литовското правителството се основават на тълкуване на литовското законодателство, което се различава от изложеното от запитващата юрисдикция. Всъщност в акта за преюдициално запитване не се посочва, че разглежданите в главното производство лихви за забава са от наказателно естество. Освен това, както бе посочено в точка 19 от настоящото решение, запитващата юрисдикция е приела, че датата, от която започват да текат тези лихви, трябва да се определи съгласно член 87, параграф 7, точка 1 от Закона за данъчната администрация, в който е предвиден 30-дневен срок, считано от датата на получаване на искането за възстановяване, а не от датата на решението по това искане. Само запитващата юрисдикция обаче е компетентна да тълкува националното право, а Съдът следва да отговори на преюдициалния въпрос, като се основава на тълкуването на посоченото законодателство, направено от запитващата юрисдикция (вж. в този смисъл решение от 12 май 2011 г., *Енел Марица Изток 3*, C-107/10, EU:C:2011:298, т. 38).
- 36 Във всички случаи в рамките на свободата да се установят редът и условията за възстановяване на надвзетия ДДС, припомнена в точка 23 от настоящото решение, държавите членки имат право, с цел да гарантират компенсация по лесно приложими и контролируеми от данъчната администрация правила, да предвидят фиксирани лихви за забава. Както отбелязва генералният адвокат в точка 33 от заключението си, макар в някои особени случаи размерът на компенсаторните лихви да може да надвишава действително претърпените от данъчнозадълженото лице вреди, това е само последица от система на обезщетение с фиксиран размер, която по своето естество не отразява действително претърпените загуби, а загубите, които данъчнозадълженото лице може да претърпи по преценка на националния законодател. В зависимост от случая обезщетението под формата на лихви може да бъде по-голямо или по-малко от действителните загуби.

- 37 Въпреки това, ако национална правна уредба, като разглежданата по главното производство, предвижда плащането на такива фиксирани лихви за забава, тя не може същевременно да предвиди възможността да се откаже плащането на такива лихви за забава и да се ограничи до компенсиране на действителните загуби въз основа на критериите за разумност и справедливост, както твърди литовското правителство. Всъщност подобна национална правна уредба би означавала, че данъчнозадълженото лице не може да предвиди условията, при които може да очаква плащане на фиксирани лихви за забава, и по този начин да планира дейността си в зависимост от това плащане. Следователно е очевидно, че такава правна уредба не позволява на данъчнозадълженото лице да получи при адекватни условия пълния размер на вземането, което произтича от надвзетия ДДС, без никакъв финансов риск, в разрез с принципа на данъчен неутралитет (вж. по аналогия решения от 12 май 2011 г., Енел Марица Изток 3, C-107/10, EU:C:2011:298, т. 57 и 58).
- 38 С оглед на всички изложени съображения на поставения въпрос трябва да се отговори, че член 183 от Директивата за ДДС във връзка с принципа на данъчен неутралитет трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска намаляване на размера на лихвите, които обичайно се дължат съгласно националното право за надвзет ДДС, който не е бил възстановен в срок поради обстоятелства, които нямат връзка с действията на данъчнозадълженото лице, като значителния размер на тези лихви в сравнение с размера на надвзетия ДДС, продължителността на периода, през който надвзетият данък не е бил възстановен, и причините за това, както и действително претърпените от данъчнозадълженото лице загуби.

По съдебните разноски

- 39 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Член 183 от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност във връзка с принципа на данъчен неутралитет трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска намаляване на размера на лихвите, които обичайно се дължат съгласно националното право за надвзет данък върху добавената стойност, който не е бил възстановен в срок поради обстоятелства, които нямат връзка с действията на данъчнозадълженото лице, като значителния размер на тези лихви в сравнение с размера на надвзетия данък върху добавената стойност, продължителността на периода, през който надвзетият данък не е бил възстановен, и причините за това, както и действително претърпените от данъчнозадълженото лице загуби.

Подписи